

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nezaupanje ministerstvu.

Alea jacta est! Mestni odbor ljubljanski je govoril! Izrekel je Taaffejevi vladi svoje nezaupanje.

Stvar se je vršila takole. V imenu pravne sekcije je poročal g. vitez Kaltenegger o neke peticiji zaradi preuredbe brambovske postave; tako peticijo je uže sklenil mestni zbor graški, in poročevalec je predlagal, da bi jej pritrdil tudi ljubljanski mestni odbor.

Mestni odbornik g. Potočnik je v debati o tem predlogu prvi poprijel besedo. Rekel je, da § 79. občinskega reda daje mestnemu zastopu pravico peticije pošiljati, a le v rečeh, ki se dotikajo občinskih interesov. Brambovsko vprašanje pa je eminentno politično vprašanje in večina mestnega zastopa je uže večkrat izjavila se v tem smislu, da mestnemu odboru nij petati se s političnimi stvarmi; nij še davno tega, ko se je to dokazovalo baš njemu govorniku, ko je bil stavil predlog, kateri se je jako malo dotikal politike. A kdor pozna nazore večine mestnega zastopa, ta vé, da ona dokazuje zmirom to, kar jej ravno ugaja. Brambovsko vprašanje spada v delokrog državnega zbora, ne mestnega zastopa, ako pa hoče mestni odbor razpravljati vsako stvar, katera je na dnevnem redu obravnav državnega zbora, nu, potem bode treba, da mestni župan vsak drugi dan skliče sejo in da bomo v mestnem zastopu tudi obravnavali bosensko vprašanje in trgovinsko pogodbo z Japanom. Predlog odsekov ne meri na nič drugega, kakor na to, da se napravi demonstracija proti državnemu zboru, katerega večina denašnjeje večini mestnega zastopa nij po vseči. Govornik končno predlaga: ako se nehče mestni zastop jednako blamirati na občni gaudium, ka-

kor se je osmešilo ón dan konstitucionalno društvo, ki je storilo sklep, da je njegovim udom dovoljeno vstopiti v ministerstvo, ako jih Taaffe pozove, naj se o odsekovem predlogu preide na dnevni red.

Mestni odbornik g. Petričič je bil popolnem istega mnjenja, in priporočal predgovornikov nasvet. Čemu motiti ministerstvo in državni zbor z nepotrebnimi peticijami, ker imata itak mnoga posla, da to popravita, kar je prejšnje ministerstvo s prejšnjim državnim zborom zavozilo. Ministerstvo Taaffejevo si je stavilo lepo zadačo, katero mora vsak prijatelj Avstrije z veselim srcem pozdravljati; óno želi pomiriti vse narode, zato se zdi govorniku umestno, da sklene mestni odbor zaupnico ministerskemu predsedniku, kar govornik kot dostavek k nasvetu g. Potočnika predlaga.

Mestnemu odborniku g. Regaliju se jako čudno zdi, da večina mestnega odbora ravno zdaj ministru ministerstvu neprenehoma pošilja peticije, zakaj nij storila tega prej, ko je bila večina državnega zbora in ministerstvo njene gore list. Zakaj se nijso gospodje tačas potrudili, ko so vendar računati smeli, da bode njihove peticije vspeh imele. Brambovska postava spada v področje državnega zbora in mestni zbor nikakor nij pooblaščen državnemu zboru svete dajati. Govornik pravi, da ima v Taaffejevo vlado popolno zaupanje, tedaj gorko podpira nasvet, naj bi se mu poslala zaupnica.

G. dr. Suppan trdi, da brambovska postava nij politično vprašanje.

G. dr. Schaffer pravi, da je mestni zbor ravno denes sklenil peticijo zaradi zidanja dolenske železnice, to je tudi stvar, ki ne spada v njegovo področje, a vendar so vsi gospodje za njo glasovali.

G. dr. Schrey meni, da se mestnemu zastopu v tako važnej stvari ne smejo zamašiti usta. Saj je g. Potočnik, nij še davno tega, pravi govornik, predlagal, naj se „in einem taefelchen“ (tako se izrazi dr. Schrey, da bi reč osmešil) obesi polkovni ukaz, ki priznava hrabrost domačega polka Kuhnovega. To se tudi (!!!) dotika brambovskih stvari! Ministru Taaffeju kar tako slepo zaupanje izreči, to pa ne gre, kajti — to je politična stvar!

G. Dežman pravi, da je predlog odsekov v interesu kmeta in meščana, tedaj ga on gorko podpira, državni poslanci pa da bodo veseli, ako zvedó iz krogov svojih volilcev, kakšne želje le-ti imajo!

Poročevalec g. vitez Kaltenegger se trudi dokazovati, da brambovska postava nij politično vprašanje. Jako osorno govori zoper nazore manjšine in priporoča odsekov nasvet.

Pri glasovanju se zavrže g. Potočnikov nasvet, naj se preide na dnevni red. Zdaj hoče gospod župan dati na glasovanje nasvet g. Petričičev, naj se izreče zaupanje ministru Taaffeju. G. vitez Kaltenegger pa pravi, da je ta nasvet uže padel kot dodatek g. Potočnikovega predloga; če pa nij dodatek, tedaj je samostalen predlog in se ima po pravilnem redu v jednej prihodnjih sej še le utemeljevati. Videlo se je, da je g. c. kr. dvornemu svetovalcu jako neugoden ta nasvet in da bi tedaj rad zaprečil glasovanje o njem. A vse drugače je mislil g. dr. Schaffer. Neprenehoma je mihal svojim somišljenikom, da naj se le glasuje; tudi govoril je zato in rekel, da je mestni odbor uže priznal nujnost predloga s tem, ker se o njem razgovarja.

Glasuje se tedaj in — predlog g. Petričiča je bil zavržen z vsemi proti štirim glasom slovenskih odbornikov! S tem

Lintok.

Nekaj zgodovine c. kr. pešpolka bar. Kuhn-Kuhnenfeld št. 17.

(Dalje.)

Nadalje je bil 17. polk v tej vojni v bitki pri Hochkirch (14. oktobra 1758. l.), v bitki pri Torgavi (3. novembra 1760. l.), kjer je zmogel Friderik nad generalom Daunom. Dne 1. oktobra 1769. l. se je polk udeležil pod poveljstvom Lavdonovim napada na Schweinitz in pod svojim polkovnikom baronom Rapsom posebno hrabro obnašal se. Cesarica je odločila za to vsakemu možu 2 gld. nagrade, polkovnik baron Raps pa je dobil križ Marije Terezijnega reda.

V francoskih vojnah je bil polk l. 1793. v bitki pri Barleumont, in v manjših bitkah pri Sève in Monbeuge, ki so se bile isto leto. Mnogo vojakov je bilo s srebrnimi svetinjami

za hrabrost obdarovanih. L. 1794. je bil polk v bitki pri Charlesreisu (3. junija), kjer je avstrijska armada premagala francosko pod generalom Jourdanom, in v bitki pri Fleury (26. junija), kjer je Jourdan premagal Koburga potem v manjših bitkah pri Brantelis (6. julija) pri Limburgu (20. septembra), in pri Dürenu (2. oktobra). Posebno hrabro se je obnašal pri vzetji tvrđjave Mainz (27. oktobra 1795. l.) pa še tisto leto bil v manjših bitkah pri Limburgu (19. septembra) in pri Köttenheimu (10. novembra). L. 1796. je polk udeležil se bitke pri Wetzlaru (15. junija) in pri Ukeradu (19. junija), kjer je nadvojvoda Karel odločno zmagal nad Francozi pod poveljstvom generala Moreauva. Od l. 1797. do 1799. je bil 17. polk v Dalmaciji, od koder je prišel na Laško, oblegal tvrđjavo Jakia, v katero je polk vmarširal po vzetji 17. novembra 1799. l. Aprila meseca l. 1800. je bil polk pri obleganju mesta Genove, katero je 5. junija ka-

pituliral. Februarja l. 1801. prišel je polk na Kranjsko in od tod v Litomirce na Češkem l. 1809. dne 21. in 22. maja se je udeležil polk, katerega ime je bilo tedaj Reuss-Plauen, bitke pri Aspernu in v zvezi s polkoma Kinsky in Palombini, mnogokrat z nasokom vzel vas Aspern.

Udeležil se je bitke pri Wagramu 5. in 6. julija, kjer je polk zgubil mnogo mrtvih in ranjenih, pozneje tudi bitke pri Draždanib (27. avgusta 1813. l.), kjer je bila avstrijska, pruska in ruska armada od Napoleona l. zmagana.

Razen tega je polk bojeval se v manjši bitki pri Arbessavu (17. sept. 1813. l.) in pri Nollendorfu. V veliki bitki pri Lipskem se je i 17. polk jako hrabro držal, akoravno nij imel priroke posebno zmagonosno sodelovati. Odkazan mu je bil namreč prostor na popolnem odprtej ravnini z ukazom, da se ne sme ganiti ni naprej ni nazaj, nego samo podpirati ope-

je izrekla večina mestnega odbora ljubljanskega ministru Taafeju nezaupnico. Za njo so glasovali c. kr. dvorni svetovalec dr. vitez Kaltenecker, c. kr. deželni šolski inspektor Pirker, c. kr. sanitetni koncipist dr. Keesbacher in c. kr. nadinženir Ziegler.

Spomini iz slovenskega Štajerja.

VI.

Slovenci smo malo ljudstvo in mejaši dvema po številu, zgodovini in kulturi toliko močnejšima narodoma; uže to naš položaj dela nevaren ali, da sami nimamo kam pogledati v preteklost, da nam je toliko tožne zgodovine, da smo skozi stoletja bili le sužnji nemškega fevdalizma, ki nam nij dopuščal zjedinenja z družimi južnimi Slovani, ter nam tako z ónimi vred pot zapiral do večje omike in z njo do kolikor toliko merodajnega stala v državi: to je šs večja nesreča. Kako ogreva spomin na vojne Napoleona I francoskega državljanja; kako se mu ponos širi, ko mu v spomin prihajajo njegovi literarni velikani, kak Voltaire, Rousseau, ki se gigantiško vzdiguje v svetovni zgodovini; kako je on Francoz z dušo in telesom, ko vidi, da „la France“ vlada trgovino, industrijo sveta! Paris — srca Evrope, in to je glavno mesto države, katerej je tudi on ud! Tacemu rojaku mora splamteti žarno ogenj domovinske ljubezni in vsaka pedga je rodoljuba. Za mogočno slavno domovino, za njegov narod, ki je v človeško zgodovino toliko sijajnih činov zapisal, nij posameznemu Francozu nobena žrtev prevelika. In gorje ti-stemu, ki bi se njegove narodnosti žaljivo dotikal, gorje domačinu, ki bi to domovino grdil; sè strašno resnobo zadoni mu na ušesa: ti si Efižalt! In na podlagi živega, silnega narodnega čuta se orjaško vzdiguje človeška strast, ki ga goni k blagotvornemu delu; v svit, ki ga duševni velikani minole dobe sedanjosti podajejo, obrača oko, vse svoje moči zbira in lepe, prelepe plodove spravlja na dan, plo-dove, katerim je neomejena navdušenost bila botra. In zavest: jaz delam za veliko narodno skupnost; kamena polagam pri graje-nji sijajne kulture svojega velicega naroda, — koliko premore ta zavest! Da, prijetno, je biti sinom slavnega, velicega naroda!

In kaj razveseljuje slovenskega rojaka? Da, zemlja slovenska, lepa, krasna si, tvoja gorenjska stran, tvoje adrijsko morje, kje jim je para! Ali pa slišiš brate, stok in jok svojih očakov za dobe gradov na skalinah, in

kaj le svetlega zablika se ti iz tožne naše prošlosti! Kmetaki „punti“, turški boji in pri kraji si! Ali naj te spominjam žalostnih časov reformacije in njenih homatij?

Kaj je naš Preširen kot pesnik, to naj estetiki razsojajo, meni je najsvetlejša prika-zen naše zgodovine in skoraj — jedina. Da se stojimo za obrambo svoje domovine in da se domoljubi množé, temu možu gre dosti za-slug za to. Na vrhunci časovne omike stoji genijalen mož, slovenskega je naroda, in to im-ponira, to drami inteligentno mladino, ter jo zbira okolo njegovega prapora. Vendar, malo, malo je to vse, kar bi slovensko rojaštvo opo-nosilo, kar bi mu dalo trdo stalo ob odločitvi za dom ali tujino! To dela pri nas toliko re-negatov, to dela, da renegatstvo uže skoro nij več sramota: po konci nosi Efižalt glavo in slovensko domoljubje se celo zasmehuje. Ve-lika moč silne tujine osupne mój trde gla-vice; z vsem komfortom nove dobe stopa Ne-mec v naše dežele; prejšnja in zdanja šola mu pot gladita; svoje knjige in časopise prav po ceni pošilja v naše hiše, v srednjih šolah se nemška zgodovina na drobno uči; trgovec, glavni pijonir Nemštva pri nas, vsak dan pravi: ljudje božji, glejte! to vse sem nakupil gori mej Nemci! In železnica po ceni vozi; vsak le količkaj človeka iz mesta ali trga se je uže vozaril v górenjo stran, če tudi ne dalje, nego v Gradec; veliko mesto, velik promet in vsa bliščoba prodajalnic, gostilnic itd. se mu tam predočeva

Nij se čuditi, da je pri nas na Sloven-skem toliko rojakov, ki domače ljudstvo pre-zirajo, tujstvo pa na prvo mesto postavljajo. Tudi je umevno, zakaj ljudje v šolskih odbor-rih sklepajo, da je treba tudi v ljudske šoli nemški se učiti a slovenskega nič; — „tega se otrok tako, ali od kmetških otrok, ali od dekel nauči“. In ravno tako je lahko sprevideti, zakaj na slovenskem Štajerskem in Koroškem nemška kazina v večjej meri ljudi naše vleče nego slovenska. Tukaj so ta nemška dru-štva tako jaka, da prav pošteni domoljubi zbog koristi vanje hodijo, bodi si, da hčerke na ples vodijo, ali z drugačnim takim namenom. Nemška društva imajo tudi prav močne pev-ske zборе. Se vé, da v njih prvo ulogo igra uradništvo, ki v proskribirano slovensko čital-nico ne smé, ali si vsaj ne upa vanjo. Pa v nekaterih mestih meščanstvo lahko obstoji tudi brez uradnikov, vsaj ne sluša več nanje, ima — svoje možgane! Tu je človek uže emanci-

piran od uradniškega vodstva v socialnem in političnem življenju, in vlada bi se morda sama spekla, če bi se kedaj preveč zanašala na svoje uradnike — meščanom nasproti. V šta-jerskih mestih in trgih je uže neodvisno me-ščanstvo doma; žalibog večinoma odtujeno slo-venske domovini.

Vzgoja naša po srednjih in visokih šolah je nemška. Mislimo skoraj vsi nemški in te-žavno nam je, brez grmanizmov slovenski pi-sati ali govoriti, posebno nam štajerskim Slo-vencem. (Preveč ste — odkritostčni, to ne gré, v pluralu tako govoriti. Ur.) Nehoté tudi občevanje nemški govorimo; lože nam je! Za vsako misel imamo brzo izrazov, in kakor si trdno obetamo slovenski govoriti, spozabimo se in — navada je železna srajca. Naši otroci se v mestnej, trškeji šoli ne učé nič, ali le malo slovenskega, mati je nemara tudi iz trga ali mesta — bissens bos — doma: otroci te ne umejó, ona tudi ne in — vsak je nekaj korenjaka „pantoflija“. Proces ponemčevanja naše konverzacije naj kaže ta-le primer: oče govori rad slovenski, nemara mu lože teče ta jezik, njegovej soprogi narobe nemški. Nekaj časa ona včasih nemški, včasih slovenski od-govarja, počasi pa le zmirom nemški; otroci ravno tako. On morebiti z otroki slovenski go-vori, da se obeh jezikov navadijo, pa otroci so le več okolo matere; nazadnje ubogi mož — kopita pobere, ter nehoté sledi svojej ženi, i s časom mu „bissens-bos“ tudi gladko gré. — — a —

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 23. nov. [Izv. dop.]

V včerajšnji seji se je dovršila debata o načrtu zakona glede utelovljenja Bosne in Hercegovine v skupno colno oblastje. Kakor sem vam bil uže v svojem zašljem dopisu poročal, sè je vnela pri § 13. tega zakona živa debata mej desnico in levico državnega zbora v seji v petek. Uzrok tej debati je bil ta, ker so centralisti hoteli, da bi se svota 600 000 gold. v zlatu, katera se bode morala dajati Bosni in Hercegovini iz skupnih colnih dohodkov, v § 13. določilo „na tri leta“, mej tem ko vlada želi in avtonomistiška stranka, da se ta čas ne omeji tako skrajno, nego se določi v tem paragrafu, da „za zdaj“ (bis auf weiteres) se óta svota odloči Bosni in Hercegovini.

Prvi je poprijel besedo v včerajšnji seji grof H. Clam-Martinić. Vprašal je, ako

racije desnega krila armadi. Od 10. ure zju-traj do večera je stal polk, v najhujšem ognji topov in mušket pred sovražnikom, kateri je baje nameraval tu napraviti neko diverzijo. Štirikrat so bili tiraljerji polka skoraj po-polnem uničeni, a i petikrat šli so drugi z navdušenjem na iste prostore, ki so bili uže pokriti z ubitimi in ranjenimi tovariši. Sov-ražnik, namreč Francozi so bili skriti v logih in so imeli najboljo priliko streljati na naše. Zgubil je polk v bitki pri Lipskem: 3 mrtve pa 12 ranjenih častnikov in 563 móž ranje-nih in mrtvih. L. 1815. se je bojeval 17. polk v bitkah pri Altkirchu in Belfortu. Spadal je polk v istem času k armadnemu oddelku fem. Colloredo-Mansfeld in je prodrl skozi Alzasijo do Belforta. Od tega časa nij prišel polk več v boj, nego je posedel tvrđnjava Hünningen in jo popolnem porušil. Dné 21. decembra 1816. l. se je vrnil v svoj naborni kraj Jungblunzlau (Mlada Boslava).

Do tega časa je bil 17. pešpolk češk polk. Ozirali smo se na njegovo zgodovino, ker je ostal tudi zanaprej 17. polk, akoravno je odslé bil sestavljen iz slovenskih Kranjcev, tedaj tudi zanaprej ostal slavjansk polk. O tem času namreč je bilo 17. polku ukazano, da se imajo odslé novaki zanj nabirati na Kranjskem in da postane kranjski polk mestu pešpolka baron Simbschen št. 43., ki je bil 19. februarja l. 1810. razpuščen. Slovenski Kranjci so tedaj prevzeli častni nalog, na-daljevati slavno zgodovino češko-slovanskega polka „feldmaršal Henrik XV., vojvoda Reuss-Plauen“, in odslé našega kranjskega polka zgodovina bode svedočila, da so slovenski sinovi podedovano slavno zgodovino 17. polka res sijajno nadaljevali.

Dné 20. in 24. novembra 1817. l. je polk iz Kraljevega gradca (Köaiggrätz), z Mlade Boslave in iz Tyrnova prišel na Kranjsko. Na potu so bili od 13. oktobra. V Ljubljani in

drugé po deželi je ostal polk do l. 1820. Dné 13. avgusta tega leta je dobil nalog iti v Ita-lijo, kjer se je uže začela revolucija v kra-ljestvu napolitanskem, in kralja prisilila, da je sprejel ustavo od l. 1812. Kongres mogot-cev v Tropavi je sklenil, da se mora ta ustava odpraviti in oddelek avstrijske armade imel je izvršiti ta sklep. Avstrija je zbirala veliko vojno v gorenjej Italiji in tudi naš 17. pešpolk je moral, kakor rečeno, otiti tja; ustavil se je v Este. V tem mestu bi se bil kmalu ves polk otroval ali zastrupil, kajti z žitom se je mlet tako imenovani žitni rožič (Mutterkorn). 300 móž, ki so prvi uživali kruh iz te moke, je obolelo. Precej se je ves drugi kruh uni-čil. Polk je dobil ukaz, da se mu je pripra-viti na pot v Neapel z brigado D'Asper, pa kmalu je bilo povelje zopet preklicano in polk je mestu v Neapel odšel v Benetke, kamor je je prišel kot stalna posadka 5. decembra 1820. leta.

se ona odškodnina Bosni in Hercegovini dovoli samo za tri leta, kaj bi nastalo potem, če se v teh treh letih ne doseže nobena pogodba, kar je skoraj gotovo. Potem bode Avstrija morala odpreti zopet colno mejo, ali pa bosti Bosna in Hercegovina morali opustiti svoj delež odškodnine.

To je pa treba vestno premisliti, kajti nespametno in neplemenito bi to bilo, ko bi oni deželi morali zgubiti to odškodnino zavoljo tega, ker se v treh letih nij nobena pogodba dognala. In za slučaj, da se to ne bi zgodilo, moramo skrbeti za tak način, ki bode največ upanja imel, da ga oba parlamenta sprejmeta. Grof Martinic je koncem predlagal, da se dostavi § 13. odstavek, določevajoč, da se svota 600.000 gold. Bosni toliko časa plačuje, dokler se kaj drugega ne domeni. Seja se potem preneha, da se je bosenski odsek o tej premembi posvetoval, in ko se seja zopet prične, je zbornica z veliko večino sprejela predlog Neuwirthov, ki je pa identičen s prvotnim predlogom vlade. Zakon glede Bosne je bil potem v tretjem branji sprejet.

Na dnevnem redu včerajšnje seje je bilo, razen poročila peticijskega odbora o prošnji občin predkrajev dunajskih zaradi občinskih priklad, tudi še poročilo o prošnji politiskega društva v Kolínu. To društvo je prosilo, da bi se imenoval predsednikom višje deželne sodnije v Pragi tak mož, ki je zmožen češkega jezika. Peticijski odsek je predlagal, da se ta prošnja odda ministru pravosodstva v oziru na to, da se bode pri imenovanju oziral samo na popolnem sposobne osebe.

Poslanec Granitsch je osorno govoril zoper predlog odseka in nasvetoval, da se preide poleg te prošnje kar na dnevni red.

Dr. Rieger je poudarjal, da peticijski odsek sam priznava, da pravico, imenovati uradnike, ima samo eksekutiva; predlog Granitschev pa kar naravnost pravi, da prošnja Kolinskega društva nij vredna, da se o njej govori. V tem predlogu nij ni duha o spravi, katera se tu tolikrat omenja. Z lepimi besedami nam nij pomagano, nadaljeval je Rieger, in ako se bode ravnopravnost v smislu § 19. osnovnih državnih zakonov tako izvrševala, kakor se žalibog izvršuje, potem je to samo naslikan kruh. Ako mi dohaja iz svoje domovine glas, da so se pri višji sodnji naenkrat nastavili taki trije možje, ki nič ne znajo, ali pa vsaj popolnoma ne češkega jezika, to moram v tem videti žaljenje ustave. Vam je ustava draga, in vi ste napravili § 19; jaz tedaj mislim, da ga hočete i pošteno izvesti. Ako odsek predlaga, da se reče: „Mi sodimo,

Pa uže spomladi naslednjega leta je oddelek polka odšel preko Verone v Milan, kar se je v Pijemontu začela bila revolucija. Dne 23. junija 1821. l. sestel se je ves polk v Mantovi. Tu je veliko mož obolelo in pomrlo, vseh skupaj nad tisoč. Dne 13. marca 1822. l. je ostavil polk Italijo, in 9. dan naslednjega meseca aprila prišel v Ljubljano. L. 1832 dne 18. marca se je v Ljubljani blagoslovljala zastava brambovskega polkovega bataljona in še tist dan je polk spet odrinil v Italijo. Dalje časa je ondu bival v Pesari, kjer so meščani naše rojake prav radi imeli, kar svedoči dopis iz tega kraja v časniku izhajajočem v Bogni.

Konec jeseni l. 1835. se je vrnil polk zopet v Ljubljano in vrli ljubljanski meščanje so obhajali povratek domačega polka s tem,

da bode vlada itak storila ono, kar je prav, to gotovo ne žali vlade, nego je poklon, katerega ona niti ne zasluži, kajti, ako bi ga ona zaslužila, bi to vprašanje denes ne prišlo na vrsto. Ministerstvo pak je premenilo ustavo, ker sedi v deželi, katera je v treh delih slovanska, tak prvosodnik višje sodnji, ki ne ume češkega jezika.

Centralistiški poslanec Schönerer je predlagal, da se ta prošnja izroči justičnemu ministru.

Poročevalec Mattusch je poudarjal, da predlog odsekov samo ob strani opozarja vlado, da jej zakonov določbe kažejo pot, po katerem mora hoditi pri nastavljevanju uradnikov; to storiti pa ima državni zbor pravico in dolžnost.

Pri imenskem glasovanju o Schönererjevem predlogu je bil ta predlog sprejet s 129 glasovi zoper 122 glasov. —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. novembra.

Jutri v sredo ima **državni zbor** svojo 17. sejo. Na dnevnem redu stoji pogodba s Francosko glede vzajemnega ubožnega prava, volitev odseka 24 udov za Friedmannov predlog in drugo branje vladne predloge zoper govejo kugo.

Državne zbor odsek zoper govejo kugo je v svojih zadnjih dveh sejah sklenil sledeče resolucije: 1. Vlada naj nujno osnova stalno žandarstvo na mejah, njega troške pak naj uvrsti v buget. 2. Pospešuje naj, da bode ljudstvo moralo zavarovati svoje govedo. 3. Naj vlada uvede z upravo in zakonodajo vse ono, kar bi pospeševalo živinorejo sploh, osobito pa v severno istočnih deželah. 4. Pazi naj na trgovino z živino. 5. Zavode, ki prevažajo živino, naj sila da bodo skrbeli za pripravo prevažanje žive živine in svežkega mesa. 6. Patent za užitinski davek od 25. maja 1829 se mora temeljito pregledati, ker je uže zastarel in škoduje kmetijstvu.

Dunajske novine poročajo, da se bodo **delegacije** sešle početkom meseca decembra; za to pa bosta dunajski in peštanski parlament volila v kratkem zastopnike v delegacije. Pred sestankom delegacij pak bode naš državni zbor rešil vladno predlogo o vojaški postavi, kar je pa samo mogoče, če se državni zbor še ta teden poprime tega posveto vanja.

O **češki** spomenici, katero so zastopniki češkega kluba 17. t. m. oddali cesarju, piše tirolski list: Spomenica obravnava pred vsem vprašanje, kako bi se v državnih osnovnih zakonih uže itak izjavljena narodnostna ravnopravnost na Češkem, Moravskem in Šlezijem dejansko na obistinila in jedne strani z upravnimi naredbami izvršila v upravi

da so vojake in častnike pogostili. Dne 24. septembra 1845. l. praznoval je domači naš polk blagoslovljenje treh novih zastav, namreč izredne zastave (Leibfahne) za prvi bataljon in dveh navadnih zastav za drugi in tretji bataljon. Zastave je blagoslovljal pokojni knezoškof, nepozabljeni mecen slovenskega naroda Anton Alojs Wolf. Stare polkove zastave pa so spravili v Št. Peterskeji cerkvi. Blagoslovljenje zastav se je vršilo na travniku pod Turnom, tedaj posestvu feldmaršala grofa Radeckega. Vojake je zmirom lojalno meščanstvo ljubljansko na prostem sijajno pogostilo, častniki pa so v kazini priredili velikanski ples, kateremu so prisostovali vsi krogi ljubljanskega meščanstva.

(Konec prih.)

in sodstvu, na drugej strani pak v šolstvu. Gledé prvega zahteva spomenica, naj se spustuje staro načelo, da se bodo vse uloge pri politiskih in sodskih uradih reševale v onem jeziku, v katerem so pisane, da se bodo zapisniki in vse iz teh izvirajoče obravnave s češkimi strankami vršile češki, z nemškimi pa nemški. Nadalje zahteva spomenica, da se uradne naredbe in razglasi v čeških okrajih objavljajo češki, v nemških nemški, v mešanih okrajih pa češki in nemški. Gledé šolstva zahteva, da se v čisto čeških okrajih osnovalo nove srednje šole s češkim učnim jezikom na državne troške tako, kakor se obsežno ravna z nemškimi šolami v nemških okrajih, mej tem, ko so doslé češki okraji in češka mesta morala na svoje troške snovati in vzdrževati take učne zavode. V okrajih z mešanim prebivalstvom se morajo na srednjih šolah vpeljati paralelke za otroke čeških staršev. Na vseučilišči v Pragi naj se nastavijo češki docenti, ne kliče naj se tja tučev, kakor doslé. — Če je tirolski list dobro podučen o tej stvari, potem se je samo čuditi dunajskim centralističkim novinarjem, ki iščejo v tej spomenici napada na nemško narodnost!

Vnanje države.

V **Madrid** sta dospeli 24. t. m. našvojudinji avstrijski Elizabeta in nje hči Marija Kristina. Na kolodvoru ji je sprejel španski kralj, njega sestre, uradi in dostojanstveniki.

Francoska vlada je pred kratkim imenovala Alphonsa Gent-a guvernerjem na otoku Martinique, — ali kmalu potem ga je zopet morala odstaviti za to, ker so njegovi politički nasprotniki v protirepublikanskem taboru pogrevali neko pravljico iz njegove mladosti, da je Gent namreč živel tačas s svojo sestro v prepovedanem prijateljstvu. Minister za pomorstvo Jauréguiberry, na čegar predlog je bil Gent imenovan, je dejal, da o tej stvari zdaj v prvi še-le čuje, in zahteval, da se Gent opraviči. Ta je pa uže pred leti javno se opravičil, za to tega zdaj nij hotel storiti. Minister za pomorstvo pak je pretil, da ostavi svoje mesto, če Grévy ne prekliče tega imenovanja. Predsednik republike je to storil, a ker je Gent tudi poslanec v francoskeji zbornici, za to je vprašanje, kaj bode zbornica storila, kadar se bode sešla.

V **Berlin** prideta v petek nemškega cesarja pohodit danski kralj in kraljica.

Iz **Rima** se javlja, da bode v novem italijanskem ministerstvu prevzel predsedstvo zopet Cairoli, notranje stvari Depretis, sodstvo Villa, javna dela Baccarini, finance Magliani, vojno ministerstvo pa baje — general Mezzacapo.

Domače stvari.

— (Srebrni lovorov venec.) ki ga Ljubljana pokloni praporu Kuhnovec, ljudje neprestano gledat hodi jo k Tamborninijevi prodajalnici v zvezdi, kjer je izložen. Venec, ležeč na baržunastej blazini v posebnem etaviju, je lepo okusno delo. Na pozlačenem traku je brati poleg letne številke 1879 imena krajev „Rogolje, Jajce, Livno“ in poklonilo v nemškem in slovenskem jeziku: „Ljubljana junaškemu domačemu pešpolku štev. 17.“

— (Dr. Jan. Bleiweisu) so v nedeljo zvečer po besedi v čitalnici zapeli za god podoknico pevci ljubljanske čitalnice.

— (Čitalnična beseda) minolo nedeljo je bila dobro obiskana in očitno po godu. Pevci so svojo nalogo rešili častno in čvrsto, kakor zmirom, posebno je dopadel drugi zbor. „Zimski program“ čitalničnih ministrov je proglašala imenitna govornica g. Albina Valentina; odbor bi ne bil mogel najti bolj šega glasila svojim nameram. Gledališka igrlica je vzbudila mnogo smeja; tekla je prav gladko, kar je tem bolj zaslužno, ker sta nastopili dve novi moči, ki sta obé popolnem ustrgli. Stará

garda — o tej nij treba besedij. Po besedi je v gostilničnih prostorih priljubljeni gledališki orkester g. Mayerja kratkočasil goste še precéj dolgo.

— (Vabilo) k 46. odborovej skupščini „Matice Slovenske“ v soboto 29. t. m. ob 5. uri popoldne v Matičnej hiši na Bregu. Dnevni red: 1. Bere se zapisnik 45. odboroje seje. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo odseka za izdavanje knjig (o Matičnih knjig za to in za prihodnje leto). 4. Poročilo gospodarskega odseka. 5. Razprava raznih Matičnih zadev. 6. Posamezni nasveti.

— (Nesreče.) V Skrovniku, sodnega okraja mokronoškega, je neki kmet svojega 13letnega sina popoldne poslal po mošt v hram, ki je bil v sosednji vasi na Vrhku. Fantu je bil menda most v kleti tudi povseti in napil se ga je tako, da je na poti obležal sè svojim putrhom, zaspal in po noči zmrzel. V Trebovljah se je neki hlapec po svoji ne previdnosti zvrnil pod kola težkega voza in tako poškodoval se, da je kmalu umrl.

— (Okolo sto kónj) topničarskega 12. polka bode 3. dan prihodnjega meseca v Ljubljani po dražbi na prodaj.

— (Goveja kuga.) Po zadnjem oglasu uradnega lista je doslé kuga minula v 42 krajih, okuženih pa je še 14 krajev, in v teh je popadalo ali pobitih bilo 377 goved, 27 ovac in 14 kozá.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 18. novembra.

(Roparsk umor v Lattermanovem drevoredu.)

(Dalje.)

Drugi dan.

Zatoženec Bobek pravi, da nij res, kar priča pravi, da bi bila v Lattermanovem drevoredu njega videla. Predsednik na to opomni, da Slapšek nij rekla, da je videla zatoženca v Lattermanovem drevoredu, da je tedaj vsakako čudno, da se le bivanja v tem drevoredu, tako brani.

Zatožena Dolinar pravi, da vse kar je Slapšek povedala, je zlagano.

Zatožena Dolinar trdi, da Slapškova ne govori resnice. Grdo je povedati, pravi, pa vse eno bom povedala. Meni je Slapšek takrat le tožila, kako slaba — kupčija je zdaj.

Slapšek odgovarja, da je popolnem vse resnično povedala in da če je treba še desetkrat priseže.

Priča Karel Zupan je bil uže zaradi hudodelstva spolske posilnosti leta 1876. kaznovan. Dne 8. maja t. l. je bil v Zörnerjevej žganjariji pri Pichlerju za pomagača, zdaj pravi, da dela v predilnici. Zupan trdi, v nasprotju s tem, kar je pravil pri preiskovalnem sodniku, da je Bobek uže ob 1/2 8. uri prišel in mej 9. in 10. uro odšel; preiskovalnemu sodniku pa je rekel, da je Bobek odšel še le proti 11. uri.

Državni pravdnik pričo vpraša, kako da se je tako na tanko spomnil ravno na ta večer, ker je bil vendar zaslišán še le dva meseca pozneje. Priča Zupan trdi, da vé za gotovo, da je Bobek o rečenem času v žganjariji Pichlerjevej bil ravno tisto noč, ko je bil Holzman umorjen.

Priča Jože Šelko, bivši mestni detektiv, jako obširno in temeljito pripoveduje, kako je po neutrudnem preiskovanji prišel na sled

morilecu Holzmanovemu. Precej tisto jutro, ko je zvedel o Holzmanovem umoru, bila je njegova prva pot v tabor najbolj zavrženih tatov in vlačugarjev ljubljanskega mesta in okolice, ki imajo svoje šatore v gozdu pod Tivolijem. On tem ptičem, ki noč in dan živé v gozdu, in po dnevi ugibljejo, kje bodo krali po noči, nij bil novinec, kajti poznajo ga in tudi bojé se ga, ker vedó, da se on njih ne boji. Našel je Šelko 9. maja t. l. zjutraj v Tivoliskem logu res zatoženca Bobka, vlačugarja Amon Hermana in jako drznega tatu Adolf Šuštarja. Precej se mu je sumno zdelo, da ga nij Bobek pozdravil z navadnim tatinskim pozdravom: „Šelko za nas!“, kateri pozdrav znači v njihovem posebnem jeziku toliko, kakor: kar smo pokradli, bomo sebi ukoristili, naj nas uže potem zasačijo ali ne. Šelko počel je takoj razgovarjati se o umoru Holzmanovem in je rekel, da bi plačal makar 2 gid. tistemu, ki bi mu povedati ali sled zaznamovati mogel ónega, ki je Holzmana ubil; takrat je France Bobek povsíl oči, obledel kot zid in čisto preplašen bil. Ta trenotek je bil za Šelkoto merodajen, kajti odsle on nij mogel verjeti, da bi bili vojaki ali iblajtarji ubili Holzmana, morilec nij mogel drug biti, nego France Bobek. Šelko pravi, da on Bobka uže dalje časa pozna. S živimi bojami zdaj slika Šelko življenje in delovanje teh človeških izmetkov, katere je on imel priliko zasledovati leta in leta po vseh njihovih potih in kotih. Dan za dnevom se klatijo z vlačugami v logu pod Tivolijem in v Šiški, po noči pa po bližnjih kozolcih. Vse njihovo mišljenje je tatvina in goljufija, kako bi svoja zločinstva in plen zakrivali. Bobek in njegova cela rodbina je popolnem tatinska, Katra Dolinar pa njihova vredna pomagalka. Kar pokrade Bobek, poskrije Katra; kar Katra pokrade, Bobek skrije, ali njega bratje, sestre, ali pa oče in mati. Saj vsa ta rodovina s pomočjo mnogih družih tatov in vlačug živi uže od mladih let samo od tatvine. Kadar je zatoženec Bobek učinil kako hudodelstvo, izgubil se je zmirom v druge kraje, da je tam ukradeno zapravil, ker se je bal, da bi v pijanosti komu česa ne izdal o svojih zločinstvih. Ako ne more Bobek hitro uteči iz Ljubljane, se zmirom, kadar kako tatvino izvrši, dela pijanega, da bi se s tem izgovarjal, ali pa da bi katerega, če je mogoče okradel, ali pa, če nij drugače, oropal. Ravno tako je tudi napravil po roparskem umoru Holzmana. Še tist dan po umoru pa

je Šelko zvedel, da je Bobek bil na gornjem Rožniku in kaj da je govoril. Kmalu je slišal, kar je Slapšek od Katre Dolinar zvedla; povedala mu je to vlačuga Trapovka in potrdila sama Slapšek. Prej je uže slišal, da je Bobek zagrozil, da bo Holzmana ubil in povedal mu je dimnikar Lampe isto.

Spričevanje Zupanovo Šelko proglasi za popolnem ničevó, akoravno je prisegel; kajti Zupan je tako zavržen človek, da za glažek žganja krivo priseže kolikorkrat kdo hoče. Šelko se je razgovarjal z več nego tisoč ljudij in vsak otrok je rekel, da je F. Bobek morilec Holzmanov.

(Dalje prih.)

Listnica uredništva. Gospod Josip Kotnik v Mozirji. Iz principa uredništvo nikomur ne potrjuje, ali je pisal kdo kak članek ali ne, in Vi se motite, če mislite, da nas morete k temu prisiliti s tiskovno postavo! Da pa o tem slučajih ustrežemo Vam in Vašemu okrajnemu šolskemu nadzorniku g. Bl. Ambrožiču v Celji, izjavljamo, da dopisa „iz celjskega okraja“ v štev. 226. „Slov. Nar.“ od 2. okt. t. l. nijmo prejeli od Vas.

Umrli v Ljubljani.

16. novembra: Ernestina Petrič, na št. Peterskeje cesti št. 60, za drisko.

18. novembra: Matija Prekuh, mestni ubožec, 76 let st. na Karlovskeje cesti št. 9.

19. novembra: Katra Šušteršič, gostaška, 57 let st. na Karlovskeje cesti št. 9, za mrtvico v možjanih.

21. novembra: France Kupec, hišnega posestnika sin, 14 mes st. na Lovici št. 13, za difteritis. — Meta Japelj, krojača žena 39 let st., v Hradeckijevej vasi št. 4. za vodenico.

Dunajska borza 25. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	"	90	"
Zlata renta	80	"	45	"
1860 drž. posojilo	123	"	25	"
Akcije narodne banke	838	"	—	"
Kreditne akcije	272	"	80	"
London	116	"	55	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	30	"
C. kr. cekini	5	"	52	"
Državne marke	57	"	60	"

Slovo.

V naglici odhajaje iz bele prijazne Ljubljane, nij mi bila priložnost dana, da bi se bil poslovil osobno od svojih prijateljev in znancev, zatorej kličem pred odhodom po tem potu vsem:

Zdravstvujte!

(556)

Matteo Copag.

Ravnokar je prišla na svitlo in se dobiva v R. Miliceveje tiskarni v Ljubljani:

MISSA SANCTI JOANNIS,

comp. Rob. Burgarell.

Cena: Partitura in štiri glasi 1 gold. 20 kr. Štiri glasi sami záse 60 kr. (555—1)

Po pošti pod križnim zavitkom 5 kr. več.

Gastlove kri čistilne pile.

Uže dvajset let sijajno skušene in od zdravnikov priporočene, da se ž njimi odpravi putika in revmatizem, zasedena slaba sókrovica, sleza, ostra kri, zlata žilja, neslast do jedi, naval krvi, omotica, slabost na jetrah in žolci, in poznejše uplivanje po zdravljenji z živim srebrom. Pri ženskih mesečnih nerednostih uplivaajo te pile dobrodejno, odstranjujoče in zdravljajoče.

Škatljica z okolo 80 komadov 50 kr. av. velj.

Te pile so posledkorojene in odlični zdravniki priporočajo jih kot najboljše kri čistilno dristilo.

Ker zadostuje jedna škatljica za zdravljenje 2 do 3 tedne, — tedaj so Gastlove pile tudi najcenejše zdravilo.

Gastlov kri čistilni čaj

v zavitkih po 30 in 50 kr. av. velj.,

baš tako dober zoper vse zgorenje bolezni.

Pravi dobi se v glavnej zalogi lekarja P. Birnbacherja „zum Obelisk“ v Celovci. (552—2)

Gastlove prave kri čistilne pile in čaj ima v zalogi nadalje: v Ljubljani V. pl. Trnkoczy, lekarnar; v Postojni A. Leban, lekarnar; v Kranji K. Šavnik, lekarnar; v Logatci Al. Skala, lekarnar.

Tuji.

24. novembra:

Pri Sloven: pl. Peten iz Florence. — Lengyel iz Kanizs. — Loy iz Kočevja. — Belec iz Loke. — F' sch iz Dunaja. — Omahen iz Loke. — Pri Maščeti: Hočevnar iz Kiškega. — Mohorčič iz Sežane. — Biechler iz Dunaja. — Gorup iz Gorice. — Muley iz Vrh. — nika. — Skrem iz Dunaja. — Pri avstrijskem cesarji: Dolinar iz Trate.